

"เดินหน้า! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง" Start to Stop Violence!

เอกสารวิชาการลำดับที่ ๓

จัดทำโดย
คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี
ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

“เดินหน้า! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง”

Start to Stop Violence!

จัดทำโดย

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

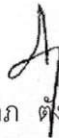
คำนำ

ในฐานะประธานคณะกรรมการฯ ต้องขอบคุณที่คณะกรรมการกิจการสตรี ได้ร่วมมือกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ จัดการสัมมนาในหัวข้อสำคัญนี้ขึ้น ภายใต้ความสนใจอย่างมากมายขององค์กร หน่วยงานและบุคคลมากมายที่เข้ามาร่วมงานอย่างคับคั่ง ซึ่งเชื่อว่าสาระที่ได้จากการสัมมนาที่ได้จัดรวบรวมไว้ในเอกสารฉบับนี้ จะสะท้อนผลงานในการสัมมนาได้เป็นอย่างดี

สาระทั้งหลายที่ประมวลไว้ในเล่มนี้ จึงมุ่งหมายให้ได้รับการเผยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวาง อย่างน้อยก็หวังว่าจะมีส่วนกระตุ้นความสนใจและความเข้าใจ จนบรรลุเป้าประสงค์สู่การร่วมแรงร่วมใจยุติความรุนแรงเหล่านี้ลงให้ได้มากที่สุด

เหล่านี้คือความมุ่งหมายที่คณะกรรมการฯ ผู้ร่วมจัดงานและผู้เข้าร่วมสัมมนามุ่งหมายไว้ร่วมกัน

ด้วยจิตคารวะ

(นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์)

ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน

สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

สถานิติบัญญัติแห่งชาติ

สารบัญ

หน้า

- “เดินหน้า ! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง” Start to Stop Violence ! ๑
- พิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง “เดินหน้า ! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง”
Start to Stop Violence ! ๓
- การบรรยายพิเศษ เรื่อง “การขับเคลื่อนเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไข
ปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรีและบุคคลในครอบครัวของประเทศไทย” ๗
- การสัมมนาเรื่อง “เดินหน้า! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง”
Start to Stop Violence! ๑๐
- ความเห็นคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา ๑๗
- สรุประเด็นเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ๒๐

ภาคผนวก

- พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว
พ.ศ. ๒๕๕๐
- รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
- รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ และเลขานุการประจำ
คณะกรรมการธิการ
- รายชื่อที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมการ
- รายชื่อคณะอนุกรรมการ

“เดินหน้า ! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง”
Start to Stop Violence !

จัดโดย

**คณะกรรมการสิทธิการสังคมนักกิจกรรมเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ
ดำเนินการโดย คณะอนุกรรมการกิจการสตรี
ร่วมกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว
และสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย
ในพระบรมราชินูปถัมภ์
วันจันทร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗
ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๓๐ นาฬิกา
ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒**

คณะกรรมการสิทธิการสังคมนักกิจกรรมเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะอนุกรรมการกิจการสตรี ได้จัดการสัมมนา เรื่อง “เดินหน้า ! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง” Start to Stop Violence ! ในวันจันทร์ที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ ระหว่างเวลา ๐๘.๓๐ - ๑๒.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องรับรอง ๑ - ๒ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ โดยนายวัลลภ ตังคณานุก์ษ์ ประธานคณะกรรมการสิทธิการสังคมนักกิจกรรมเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ให้เกียรติเป็นประธานเปิดการสัมมนา นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง และประธานคณะอนุกรรมการกิจการสตรี กล่าวรายงาน

การสัมมนาครั้งนี้จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว เพื่อนำข้อคิดเห็นและ

ข้อเสนอแนะต่อการขับเคลื่อนเชิงนโยบาย เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) สภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) และคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดจนเพื่อให้ เกิดนวัตกรรมความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการธิการ สำนักงานกิจการสตรี และสถาบันครอบครัว และสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ ที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนงานเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ สารสำคัญจากการสัมมนาสรุปได้ดังนี้

พิธีเปิดการสัมมนา เรื่อง “เดินหน้า ! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง” Start to Stop Violence !

นางสุวรรณณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการ
และประธานคณะอนุกรรมการกิจการสตรี กล่าวรายงาน

เรียน นายวัลลภ ตังคณานูรักษ์ ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก
เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ดิฉัน นางสาวรรณี สิริเวชชะพันธ์ รองประธานคณะกรรมการและประธาน
คณะอนุกรรมการกิจการสตรี ในนามของผู้จัดงานต้องขอขอบพระคุณ
ท่านประธานคณะกรรมการ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นเกียรติเปิดงานในวันนี้
ดิฉันขอโอกาสเรียนรายละเอียด ดังนี้

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในทุกสังคมทุกประเทศ
ทั่วโลก จนเกิดเป็นกระแสสากลที่ต่างก็ตื่นตัว ตระหนัก และให้ความสำคัญ
ในการป้องกันและแก้ไขปัญห จากข้อมูลของ UN Women พบว่า ประเทศไทย
เป็นลำดับที่ ๗ ใน ๗๑ ประเทศ ที่กระทำความรุนแรงทางเพศต่อคู่ของตนเอง
และเป็นลำดับที่ ๓๖ ใน ๗๕ ประเทศ ที่กระทำความรุนแรงทางกายต่อคู่สมรส
ของตนเอง และเป็นลำดับที่ ๒ ใน ๔๙ ประเทศ ที่มีความเชื่อว่าสามีตีภรรยาเป็นเรื่อง
ที่ยอมรับได้ ปัญหาความรุนแรงต่อเด็กและสตรีเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อ
การพัฒนาเด็กและสตรี รวมไปถึงเด็ก สตรีสูงอายุ และสตรีพิการ ผู้ได้รับผลกระทบ
จากความรุนแรงจำนวนมากต้องทนทุกข์ทรมานจากการถูกทำร้ายทารุณ ทั้งทาง
ร่างกาย ทางจิตใจ และทางเพศ ทั้งในบ้าน ในโรงเรียน ในสถานที่ทำงาน แม้แต่
ในที่สาธารณะทั่วไป ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องปกติที่สังคมละเลยปรากฏให้เห็น
มาเป็นเวลานาน และพบว่ามีแนวโน้มมากขึ้นทุกปี จากข้อมูลของศูนย์พึ่งได้
กระทรวงสาธารณสุขพบว่า ในปี ๒๕๔๗ มีเด็กและสตรีที่ถูกทำร้ายและมารักษา

ที่โรงพยาบาล จำนวน ๖,๙๕๑ ราย หรือ ๑๙ รายต่อวัน ผู้กระทำความรุนแรงต่อสตรีประมาณครึ่งหนึ่งของผู้กระทำทั้งหมด คือ คู่สมรส รองลงมาคือ แฟน ผู้กระทำต่อเด็กส่วนใหญ่ คือ แฟน รองลงมา คือ เพื่อน ข้อมูลจากเว็บไซต์ www.violence.in.th พบว่า สาเหตุความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ สุรา/ยาเสพติด นอกใจ/หึงหวง สุขภาพกาย/จิต เศรษฐกิจ สื่อลามก อื่นๆ โดยมีสุรา/ยาเสพติดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ นอกใจ/หึงหวง ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว เป็นปัญหาสังคมที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น และเกิดขึ้นในหลายรูปแบบอย่างในสถานที่ต่าง ๆ ไม่เว้นแม้แต่สถานที่สาธารณะหรือสถานบริการของรัฐหรือธุรกิจเอกชน นอกจากนี้ความรุนแรงในครอบครัวซึ่งมักเกิดขึ้นจากระดับน้อยก่อน เมื่อเกิดซ้ำ ๆ อาจเพิ่มระดับความรุนแรงมากขึ้นจนยากที่จะเยียวยาหรือแก้ไขได้ทัน่วงที การป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาโดยการสังเกตของเพื่อนบ้านและชุมชนที่ไม่ละเลยเพิกเฉยเพื่อดำเนินการแทรกแซง เช่น การแจ้งเหตุต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อเข้าคุ้มครองช่วยเหลือ หรือการให้คำปรึกษา จึงเป็นทางออกที่ดีที่สุดก่อนจะสายเกินไป จะเห็นได้ว่าความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องร่วมกันขับเคลื่อนเชิงรุกเพื่อหยุดยั้งปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส สถานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการกิจการสตรี ร่วมกับสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชินูปถัมภ์ พิจารณาเห็นว่า การบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีการระดมความเห็นจากผู้กำหนดนโยบาย การปฏิรูปสังคม ผู้ปฏิบัติงานและผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องอันจะนำไปสู่ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายต่อกลไกด้านนิติบัญญัติ และการบรรจุในบทบัญญัติในร่างรัฐธรรมนูญ ตลอดจนการขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ต่อไป เพื่อนำไปสู่นวัตกรรมความร่วมมือในการป้องกันและแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัว จึงได้จัดสัมมนา เรื่อง “เดินหน้า! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง ” Start to Stop Violence!

ผู้เข้าร่วมการสัมมนา จำนวน ๑๕๐ คน ประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม สื่อมวลชน และประชาชนทั่วไป

วิธีการดำเนินการในช่วงแรกเป็นการบรรยายพิเศษ เรื่อง “การขับเคลื่อนเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวของประเทศไทย” โดยนายสมชาย เจริญอำนวยสุข ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว และต่อจากนั้นเป็นการอภิปรายในหัวข้อ “เดินหน้า! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง” Start to Stop Violence! โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย ๑ .พลตำรวจเอก ชัชวาล สุขสมจิตร ปลัดกระทรวงยุติธรรม ๒ .นางสาวอินทิรา ฉวีรัมย์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ๓ .นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ๔ .นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการ บรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์แนวหน้า ๕ .นางสวานัยนา สุภาพิ่ง มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร ผู้ดำเนินการสัมมนา ดร.สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล อนุกรรมการกิจการสตรี อาจารย์ประจำศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) NIDA และนางสาวสุจิตรา อรุณพิพัฒน์ (คุณนุ้ย) พิธีกร และนักแสดง

บัดนี้ได้เวลาอันสมควรแล้ว ดิฉันขอเรียนเชิญท่านวัลลภ ตั้งคณานุกรักษ์ ประธานคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สถานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้กล่าวเปิดการสัมมนา เรื่อง “เดินหน้า! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง” Start to Stop Violence! และให้ข้อคิดเห็นแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา ขอเรียนเชิญค่ะ

นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์ ประธานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เปิดการสัมมนา

มีสาระโดยสังเขปดังต่อไปนี้ “ภาวะความรุนแรงที่กระทำต่อเด็ก ต่อสตรี และต่อบุคคลในครอบครัวนั้น เป็นเรื่องที่มีมานาน ทั้งยังมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ภาวะดังกล่าวนำไปสู่ประโยคสำคัญที่ว่าความรุนแรงนั้น ผู้ได้รับจะเจ็บปวดทุกข์สาหัส เสียงร้องเหล่านั้นจะกลายเป็น “เสียงร้องที่ไม่มีคนได้ยิน” เพราะความคาดหวังว่าจะมีเกิดขึ้นได้และอยู่ภายใต้กรอบความคิดเดิม ๆ คือ เรื่องในครอบครัวใด เป็นเรื่องครอบครัวนั้น คนภายนอกไม่เกี่ยว หรือกรอบความคิดที่ผิดมาตลอดคือ เด็ก และสตรีเป็นสมบัติของพ่อแม่และสามี เช่นนี้เองจึงทำให้ภาวะความรุนแรงยังดำรงอยู่ในสังคม ส่วนสัญลักษณ์ริบบิ้นสีขาว นับเป็นสัญลักษณ์ที่มีขึ้น เพื่อสื่อให้สังคมตระหนักว่า ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวยังดำรงอยู่ในโลกใบนี้ ซึ่งเป็นเรื่องในทุกภาคส่วนต้องร่วมกันยุติลงให้ได้”

การบรรยายพิเศษ

เรื่อง “การขับเคลื่อนเชิงรุกในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ
ต่อเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวของประเทศไทย”

โดย นายสมชาย เจริญอำนวยสุข

ผู้อำนวยการสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว

นายสมชาย เจริญอำนวยสุข ผู้อำนวยการสำนักงานสตรีและสถาบันครอบครัว (สค.) กล่าวว่า สถิติปัญหามลพิษต่อเด็กและสตรีในประเทศไทย จากข้อมูลของศูนย์พิ้งได้ (OSCC) กระทรวงสาธารณสุข และศูนย์ประชาบดี กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีผู้ถูกกระทำรุนแรง เฉลี่ยวันละ ๗๓ ราย และในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ พบว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นเฉลี่ย วันละ ๘๗ ราย ซึ่งจำนวนดังกล่าวยังไม่รวมจำนวนผู้ที่ไม่เปิดเผย จะเห็นได้ว่ามีอัตราเพิ่มมากขึ้น ความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น และวิธีการหลากหลายรูปแบบมากขึ้น ซึ่งหากพิจารณา จากตัวเลขทางสถิติด้านเดียวอาจทำให้คิดได้ว่าเหตุใดความรุนแรงจึงเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่ได้มีการรณรงค์มากขึ้น แต่หากพิจารณาในแง่ดี สาเหตุที่ทำให้สถิติเพิ่มมากขึ้นเนื่องจาก ขณะนี้ภาครัฐมีหน่วยงานที่ให้ความดูแลและช่วยเหลือชัดเจน ทำให้รู้ตัวผู้กระทำความผิด และกลุ่มเป้าหมายของผู้ที่ถูกกระทำรุนแรงชัดเจนขึ้น ผู้ที่ถูกกระทำความรุนแรง มีความกล้าในการขอเข้ารับความช่วยเหลือมากขึ้น อย่างไรก็ตามประเทศไทยยังคง ดำเนินงานในรูปแบบเดิม กล่าวคือ เมื่อเกิดปัญหาแล้วถึงจะเข้าไปดำเนินการแก้ไข อีกทั้ง พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ยังให้ความคุ้มครองภายหลังเกิดความรุนแรง อันเป็นการดำเนินงานในรูปแบบตั้งรับ และแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ โดยสำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวจึงได้ดำเนินการขับเคลื่อนเชิงรุกโดย

- ๑) เน้นการป้องกันก่อนเกิดเหตุ โดยการขจัดเงื่อนไขอันเป็นเหตุให้เกิดความรุนแรง ถ่างทอดความรู้และการประชาสัมพันธ์
- ๒) สร้างแรงกระเพื่อมทางสังคม โดยการบอกให้รู้ ทำให้เห็น และชักชวนคนในสังคมทั้งหมดเข้าร่วมเป็นเครือข่ายในการดำเนินการ
- ๓) เน้นสร้างความเข้มแข็งให้พื้นที่ เพื่อให้สามารถป้องกันปัญหาได้ แก้ไขปัญหาเป็น โดยให้คน

ในชุมชนทุกคนร่วมกันแก้ไข ๔) ขับเคลื่อนโดยใช้เครือข่าย โดยการเสริมสร้างองค์ความรู้ ขับเคลื่อนเป็นกองทัพและระดมสรรพกำลัง นอกจากนี้ ยังพบว่า ผู้กระทำความรุนแรง ต่อสตรี ส่วนใหญ่เป็นคนในครอบครัว คนใกล้ชิด หรือแฟน และหากเป็นความรุนแรง ในครอบครัว จะส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจเด็กอีกด้วย การแก้ปัญหาต้องเริ่มที่ครอบครัว และคนใกล้ชิด ท้องถิ่นและชุมชนใกล้เคียง ในปีนี้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบัน ครอบครัวจึงได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างตำบลเข้มแข็งไร้ความรุนแรงจำนวน ๑,๐๐๐ แห่ง ทั่วประเทศ จาก ๗,๐๐๐ กว่าตำบล เพื่อผลักดันให้เป็นตำบลนาร่องที่มีการจัดการปัญหา ความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างเข้มแข็ง โดยศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นกลไกหลักในการดำเนินงานขับเคลื่อนงาน ด้านป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง มีกระบวนการในการดำเนินงานเฝ้าระวัง ส่งต่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรงในพื้นที่ จัดเก็บข้อมูลด้านความรุนแรงในพื้นที่ และอบรมให้ความรู้แก่คนในตำบลถึงการแก้ไขปัญหา โดยตั้งเป้าหมายไว้ว่าภายใน ๑ ปี ๑,๐๐๐ ตำบลนี้จะไม่มีความรุนแรงในครอบครัว หรือมีเหตุการณ์ความรุนแรง ในครอบครัว แต่สามารถดำเนินงานให้เหตุการณ์นั้น ๆ ยุติได้ ทั้งนี้ จะมีการประเมินผล ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ก่อนที่จะขยายไปยังจุดอื่นต่อไป

ขณะนี้สำนักงานกิจการสตรีและสถาบันครอบครัวได้จัดทำความร่วมมือ กับกระทรวงศึกษาธิการ ในการให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนต่อนักพ่อแม่ ผู้ปกครองมาประชุมเพื่อให้ความรู้เรื่องต่าง ๆ โดยเฉพาะการเลี้ยงดูบุตรโดยไม่ให้ใช้ ความรุนแรง อย่างไรก็ตามหากชุมชนไม่สามารถดำเนินการได้ ยังมีหน่วยงานอื่นที่รองรับ งานด้านนี้ อาทิ โรงพยาบาลศูนย์ ศูนย์ช่วยเหลือสังคม บ้านพักเด็กและครอบครัว องค์กร เอกชนที่เป็นเครือข่าย เข้ามาช่วยดูแลรับช่วงต่อหากปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้น เกินความสามารถของชุมชน

ทั้งนี้ เเงื่อนข้อที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ คือ ๑) ต้องมีนโยบายชัดเจน ขณะนี้ สำนักงานสตรีและสถาบันครอบครัวได้กำหนดแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาความรุนแรง ในครอบครัว ไว้ในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนารอบครัว และได้นำแผนนั้นเสนอ คณะรัฐมนตรีเพื่อประกาศเป็นแผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชนระดับชาติ ๒) ยุทธศาสตร์ชัด ๓) ผู้รับผิดชอบชัด ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รับผิดชอบ ๔) ทรัพยากรพร้อม

กล่าวคือ ด้านงบประมาณ บุคลากร สถานที่ หน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ๕) เป้าหมายเดียว กล่าวคือ ไม่มีคดีความรุนแรงในครอบครัว หรือมีเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว แต่สามารถดำเนินงานให้เหตุการณ์นั้น ๆ ยุติได้ และ ๖) เครือข่ายผนึกกำลังร่วมกัน ทุกภาคส่วนในการแก้ไขและป้องกันปัญหา

ท้ายนี้ ภาพสุดท้ายที่กระทรวงอยากเห็นคือ ครอบครัวอบอุ่น สังคมเป็นสุข ปราศจากความรุนแรง Caring Society + Zero Violence สังคมไทยเป็นสังคมที่เอื้ออาทรต่อกัน สังคมที่เห็นว่าความรุนแรงไม่ว่าเกิดขึ้นแก่บุคคลใดย่อมต้องได้รับการดูแลจากคนในสังคม ผู้ที่พบเห็นความรุนแรงไม่นิ่งเฉยเมื่อพบความรุนแรงและไม่เป็นผู้กระทำ ความรุนแรงเสียเอง

การสัมมนา เรื่อง “เดินหน้า! เพื่อสังคมไทย ไร้ความรุนแรง”

Start to Stop Violence!

วิทยากร ดังนี้

๑. พลตำรวจเอก ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒. นางสาวอินทิรา ฉิวรัมย์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
๓. นางสาวปิตักกาญจน์ สิทธิเดช รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ
๔. นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการสิทธิและบรรณาธิการข่าวหนังสือพิมพ์แนวหน้า
๕. นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง มูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร

ผู้ดำเนินการสัมมนา โดย

๑. ดร.สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล อนุกรรมการกิจการสตรี และอาจารย์ประจำศูนย์อาเซียนและเอเชียศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA) และ
๒. นางสาวสุจิตรา อรุณพิพัฒน์ พิธีกร / นักแสดง

นางสาวนัยนา สุภาพิ่ง ผู้อำนวยการมูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร

กล่าวว่า ความรุนแรงมี ๒ ระดับ คือ ความรุนแรงในเชิงโครงสร้าง และความรุนแรงทางตรง ซึ่งความรุนแรงไม่ใช่เพียงเรื่องการทำร้ายร่างกายอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังหมายถึงความรุนแรงด้วยเหตุแห่งเพศ ถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งถือเป็นความรุนแรงในเชิงโครงสร้าง เพราะผู้ประสบปัญหาหมักจะมีความกังวลที่จะเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม เนื่องจากจะต้องพูดถึงเหตุการณ์เหล่านั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงคืออะไรที่ทำให้ผู้กระทำความผิดยามใจกล้ากระทำความผิดต่อเด็กและผู้หญิงในสถานที่สาธารณะ อะไรที่ทำให้เกิดการกระทำความผิดในรูปแบบเดิมซ้ำซาก ผู้เสียหายนอกจากจะถูกกระทำละเมิดทางกายแล้วยังต้องถูกกระทำละเมิดซ้ำด้วยการจ้องมองและพูดถึงเหตุการณ์เหล่านั้นซ้ำแล้วซ้ำเล่า เรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่ทุกคนต้องช่วยกันคิดและมองว่าเป็นปัญหาของเราทุกคน "อยากให้ลองมานั่งคิดทบทวนว่า ถ้าเราเป็นเหยื่อที่ถูกทำร้ายทางเพศ จะทำอย่างไรกับตัวเราเองดี คิดว่ามีเหยื่อจำนวนน้อยมากที่จะเดินทางไปแจ้งความที่โรงพัก เนื่องจากมีความลังเลและกังวล ฉะนั้นเราทุกคนต้องมาคิดแก้ไขเรื่องนี้ เพราะการทำร้ายทางเพศไม่เหมือนกับการทำร้ายร่างกายที่เป็นการทุบตีกัน เมื่อเกิดเหตุก็สามารถไปแจ้งความที่โรงพักได้" ดังนั้นการออกแบกกฎหมายหรือมาตรการใด ๆ เพื่อเยียวยาหรือแก้ปัญหาความรุนแรงไม่ใช่จะให้ผู้กระทำถูกจำคุก หรือผู้เสียหายเดินไปแจ้งความเท่านั้น แต่ต้องเอาผู้เสียหายเป็นตัวตั้ง โดยรับฟังเสียงและคำนึงถึงความต้องการของผู้เสียหายเป็นหลัก นอกจากนี้ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงของไทย ยังมีช่องว่างที่ต้องแก้ไข เนื่องจากการที่ผู้ออกกฎหมายไม่เข้าใจถึงรายละเอียด และข้อจำกัดระหว่างเพศชายและเพศหญิง ส่งผลให้กฎหมายที่ถูกเขียนขึ้นเป็นความหวังดีที่ส่งผลร้ายต่อประชาชน

นายเฉลิมชัย ยอดมาลัย ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการและบรรณาธิการข่าว หนังสือพิมพ์แนวหน้า กล่าวว่า เมื่อไม่นานมานี้คดีเกาะเต่าคณะทูตจากกลุ่มประเทศยุโรปประจำประเทศไทยทั้งหมดได้ขอเข้าพบตัวแทน ๔ องค์กรวิชาชีพสื่อ ได้แก่ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย และสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ เพื่อยื่นหนังสือและหารือเรื่อง ความรับผิดชอบ

ของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าวผู้เคราะห์ร้ายกรณีการฆาตกรรมที่เกาะเต่า เรียกร้องให้การรายงานข่าวของสื่อไทยนอกเหนือจากเรื่องเนื้อหาแล้ว ภาพกราฟิก ยังต้องไม่ไปละเมิดผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของความรุนแรง และไม่จำเป็นต้องนำเสนอ รายละเอียดของผู้ตกเป็นเหยื่อมากเกินไปเนื่องจากจะเป็นการไม่เคารพความเป็น ส่วนตัว และสิทธิส่วนบุคคลแล้วทั้งยังจะส่งผลกระทบต่อความรู้สึกต่อคนในครอบครัว และผู้ใกล้ชิดอีกด้วย ในแง่ของสื่อ สื่อพยายามจะเสนอข่าวเหตุการณ์ความรุนแรง ที่เกิดขึ้นสังคมอย่างละเอียด เพราะต้องการให้ประชาชนรู้เท่าทันสิ่งที่เกิดขึ้นและ ตระหนักถึงความรุนแรงมากขึ้น เช่น ข่าวข่มขืนที่มีการบรรยายละเอียดจนมีความ รู้สึกเหมือนอยู่ในเหตุการณ์นั้นจริงๆ แต่บางครั้งข้อมูลบางส่วนอาจเป็นการทำร้ายผู้เสียหายและญาติโดยไม่รู้ตัว ดังนั้น หากคิดว่าสื่อคือตัวกระตุ้นให้เกิดความ รุนแรง หรือการละเมิดทางเพศ ไม่ว่าจะการรายงานข่าว หรือละครโทรทัศน์ ก็ต้อง วอนสังคมให้คอยตรวจสอบสื่อ พร้อมทั้งส่งเสริมไม่สนับสนุน ไม่ซื้อสื่อที่นำเสนอ สิ่งไม่ดีด้วย จะเห็นได้จากหนังสือพิมพ์บางฉบับที่มีการพาดหัวข่าวด้วยภาพกึ่งโป๊หรือ ภาพความรุนแรง กลับขายได้ดีกว่าหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น หรือละครน้ำเน่า ที่คนนิยมดู มากกว่ารายการสารคดีที่มีประโยชน์

นอกจากนี้ การรณรงค์หยุดความรุนแรงต่อผู้หญิง ในบางครั้งก็กลับพบว่า ผู้หญิงมีส่วนในการก่อให้เกิดความรุนแรงเสียเอง เช่น แม่ที่สอนลูกชายว่า “ถ้ามีอะไร กับผู้หญิง อย่าให้ผู้หญิงจับได้นะ” หรือผู้หญิงถูกกีดกันจากแม่ของครอบครัวฝ่ายชาย จากข้อมูลที่เคยทำการวิจัย พบว่า คนที่ชอบกระทำละเมิดหรือกระทำความรุนแรง ผู้อื่น ส่วนใหญ่เป็นคนที่มีจิตใจ และมีปัญหาทางจิตใจ

การจะแก้ปัญหาความรุนแรงได้ต้องเริ่มจากคนในครอบครัวเป็นหลัก ควรเพิ่มบทลงโทษตามกฎหมายให้หนักขึ้น และสังคมไทยเมื่อพบเห็นความรุนแรง ต้องไม่นิ่งเฉย และต้องช่วยเหลือผู้ที่ถูกระทำรุนแรงด้วย

พล.ต.อ. ชัชวาลย์ สุขสมจิตร์ ปลัดกระทรวงยุติธรรม และสมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติ กล่าวว่า หลายคนเข้าใจผิดว่ากระทรวงยุติธรรมคือ ศาลยุติธรรม งานในความรับผิดชอบของกระทรวงยุติธรรมส่วนใหญ่จะรับผิดชอบ เกี่ยวข้องกับงานคดีทางอาญา ซึ่งความรุนแรงในครอบครัวถือเป็นความผิดทางอาญา

อย่างหนึ่ง โดยในเชิงป้องกันกระทรวงยุติธรรมพยายามให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงในหลายมิติ แต่ถ้าหากเกิดเหตุขึ้นมา ก็จะนำเข้าไปสู่การคุ้มครองเยียวยาผู้เสียหาย คุ้มครองดูแลพยาน และดำเนินการกับผู้ถูกกล่าวหา ดูแลการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมตั้งแต่ต้นจนจบ กระทรวงไม่มีหน้าที่ในการฟ้องคดีกับพิจารณาคดีเนื่องจากเป็นหน้าที่ของศาล ขณะนี้อยู่ระหว่างจัดทำร่างพระราชบัญญัติกองทุนยุติธรรม พ.ศ. เพื่อรวมภารกิจการช่วยเหลือประชาชน เข้าถึงความยุติธรรมกับการเยียวยาผู้เสียหายและจำเลยที่ถูกยกฟ้องให้เป็นหน้าที่ของกองทุนยุติธรรม และจะเสนอเข้าคณะรัฐมนตรีต่อไป

ปัจจุบันกระทรวงยุติธรรมมีโครงการยุติธรรมชุมชนใน ๓๑๒ ตำบลทั่วประเทศ ๓,๔๓๑ หมู่บ้าน ต้องการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการยุติความรุนแรง โดยทำงานร่วมกับองค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกับคนในพื้นที่เกี่ยวกับกฎหมายเบื้องต้น และเรื่องความรุนแรงต่าง ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงขึ้น

ทั้งนี้กระทรวงยุติธรรมได้เสนอขอแก่พระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ โดยจะใส่เรื่อง คำนุชย์เข้าไปอยู่ในบัญชีท้ายกฎหมายด้วย เพราะเรื่องคำนุชย์ถือเป็นความรุนแรงอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะกับเด็กและสตรีที่จะต้องมีการช่วยเหลือเยียวยาต่อไป ทุกวันนี้ผู้เสียหายที่เกิดจากการคำนุชย์ไม่ได้รับค่าตอบแทน เพราะไม่ได้อยู่ในความหมายเรื่องถูกทำร้ายหรือถูกฆ่า หรือถูกทำร้ายทางเพศ ก็จะไม่อยู่ในกรอบของกฎหมายฉบับนี้ จึงได้ขอแก้ไขให้เรื่องคำนุชย์อยู่ในกฎหมาย และมีสิทธิได้รับค่าทดแทนหรือเยียวยา

ทุกวันนี้มีความพยายามผลักดันให้มีพนักงานสอบสวนหญิงที่จะขับเคลื่อนเพื่อตอบสนองพื้นที่หรือคดีที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สตรี และครอบครัว ตลอดจนเรื่องการค้ามนุษย์ โดยจะเกลี้ยพนักงานสอบสวนหญิงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ต่อไป

นางสาวอินทรีา ฉิวรัมย์ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง กล่าวว่า ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ถือเป็นกฎหมายที่มีจุดเด่นมากมาย และได้แทรกบทบาทของศาลไว้ด้วย

ดังนี้ ๑) มุ่งจะแก้ปัญหาที่เป็นจุดเริ่มต้นของความรุนแรงในสังคม ๒) มุ่งเปิดประเด็นเปลี่ยนทัศนคติให้สังคมมองว่าปัญหาความรุนแรงไม่ใช่เรื่องส่วนตัว แต่เป็นเรื่องของสังคมที่ต้องช่วยกันดูแล ๓) เปลี่ยนระบบงานยุติธรรมทางอาญา เป็นการอุดช่องโหว่และประสานระหว่างระบบความยุติธรรมทางอาญากับระบบงานสังคมสงเคราะห์ และงานอื่น ๆ มาแก้ไขปัญหความรุนแรง ๔) ต้องการช่วยผู้ถูกระทำที่เป็นเหยื่อ ผู้เสียหาย ไม่ได้คำนึงถึงว่าจะนำตัวผู้กระทำผิดไปลงโทษเท่านั้น เพราะการลงโทษในขณะที่คนสองคนยังรักกันไม่เกิดประโยชน์ ดังนั้นต้องทำอะไรให้คนสองคนอยู่ร่วมกันได้ ทั้งนี้ ในกฎหมายให้พนักงานสอบสวนออกมาตรการบรรเทาทุกข์ได้ นอกจากนั้นยังให้ผู้กระทำเข้าการบำบัดรักษา เข้ารับการตรวจ อีกทั้งให้ผู้กระทำช่วยเหลือเยียวยาผู้ถูกระทำด้วย ๕) มุ่งบำบัดรักษาผู้กระทำ แต่ต้องให้เขารู้สำนึกรู้ตัว พฤติกรรมความรุนแรงที่ลงมือกระทำนั้นไม่ใช่อำนาจ ไม่ใช่จุดเด่น แต่เป็นลักษณะอย่างหนึ่งของคนที่เป็โรค ถ้าผู้กระทำรู้ตัวได้ก็จะทำให้การบำบัดนั้นได้ผล ๖) ปกป้องและถนอมรักษาครอบครัวให้อยู่อย่างสงบสุข ๗) วางมาตรการช่วยเหลือสามีภรรยาและคนในครอบครัวให้ปรองดองกัน ๘) ห้ามสื่อสาธารณะนำไปเผยแพร่ และ ๙) มีกระบวนการไกล่เกลี่ยแบบใหม่

จุดที่ต้องปรับปรุง คือ สังคมยังไม่รู้ว่ามิกฎหมายคุ้มครอง หรือรู้ว่ามีแต่คิดว่าอาจจะยุ่งยาก นอกจากนั้นก็เป็นเรื่องทัศนคติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ต้องเปลี่ยนทัศนคติเดิมของคนในสังคม ให้เห็นว่าเด็กและสตรีไม่ได้เป็นสมบัติของใคร

บทบาทของศาลคือพยายามให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ปรับปรุงการพิจารณาคดีให้เร็วขึ้น หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการสอบปากคำผู้เสียหายหรือพยานอย่างไรก็ดีทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือช่วยเหลือกันไม่เน้นเฉยกับความรุนแรงศาลเยาวชนและครอบครัวได้ร่วมกับกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในการจัดตั้งศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพ ภายใต้แนวคิดการบูรณาการความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน และผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นโครงการที่จะช่วยให้ประชาชนผู้ประสบปัญหาในคดีคุ้มครองสวัสดิภาพได้รับบริการจากศาลยุติธรรมด้วยความสะดวกรวดเร็วทันเหตุการณ์ ครอบคลุมสภาพปัญหา สามารถกลับไปใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันในครอบครัวและสังคมอย่างเป็นปกติสุข และประชาชนสามารถเข้าถึงการอำนวยความยุติธรรมได้โดยง่ายและเท่าเทียมกัน

ศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพ ของศาลเป็นศูนย์ที่ให้ความคุ้มครองช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาเบื้องต้น แม้ผู้ถูกระทำจะยังไม่ได้รับอันตราย หรือมีพฤติกรรมที่พยายามจะทำร้าย ผู้ถูกระทำสามารถมาร้องต่อศาลโดยผ่านศูนย์คุ้มครองสวัสดิภาพ ได้เลย อย่างไรก็ตามศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้จัดทำงานวิจัยร่วมกับมูลนิธิธีรนาถ กาญจนอักษร ชื่อ “โครงการศึกษาวิจัยการพัฒนากลไกในการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้หญิงที่เป็นผู้เสียหายหรือจำเลยในศาลเยาวชนและครอบครัว” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมบุคลากรของศาลให้รับรู้ถึงแนวทางการปฏิบัติเบื้องต้นสำหรับจำเลยหรือผู้เสียหายที่เป็นผู้หญิง เป็นการกำหนดช่องทางในการเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกรวดเร็ว อีกประการคือ ส่งเสริมให้บุคลากรทุกระดับมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงการให้บริการต่อจำเลยหรือผู้เสียหายที่เป็นผู้หญิง รวมทั้งเป็นมิตรแก่ผู้เสียหายและจำเลย บุคลากรและผู้บริหารต้องอยู่ภายใต้นโยบายเดียวกันคือพัฒนากลไกให้เข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของผู้เสียหายและจำเลยในคดีความรุนแรงในครอบครัวและคดีความผิดเกี่ยวกับเพศด้วย ตลอดจนกำหนดมาตรการการเข้าถึงและการแก้ไขปัญหาการขาดโอกาสในการเข้าถึงความยุติธรรมอย่างเป็นทางการ เสริมสร้างความเข้มแข็งเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียม ถ้าสังคมอยากให้ศาลทำหน้าที่คุ้มครอง ปกป้องรักษาสิทธิเสรีภาพของเยาวชนและสตรี สังคมก็ต้องร่วมกันดูแลและพยายามปรับเปลี่ยนทัศนคติของคนในสังคมให้มองว่าความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องที่เราต้องร่วมกันรับผิดชอบ

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช รองอธิบดีกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กล่าวว่า ความรุนแรงมี ๓ ระดับ คือ ความรุนแรงในครอบครัว ความรุนแรงในชุมชนเป็นการถูกผู้อื่นกระทำ และความรุนแรงในสังคม เช่น การค้ามนุษย์ ซึ่งขณะนี้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้ผู้ตกเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ได้รับความค่าทดแทนเพียงรายละ ๓๐,๐๐๐ บาทเท่านั้น ปัจจุบันกรมราชทัณฑ์มีผู้ต้องขังจำนวน ๓.๒ แสนคน ซึ่งมีความแออัดมาก เนื่องจากความจริงจุนได้ไม่เกิน ๒ แสนคน ทำให้ไม่สามารถดูแลผู้ต้องขังได้อย่างทั่วถึง คนที่ถูกปล่อยตัวไปจึงกลับมาทำความผิดอีก ขอยกตัวอย่าง ประเทศ

ญี่ปุ่น กรณีคดีความผิดทางเพศ ก่อนที่เรือนจำจะปล่อยตัวผู้ต้องหาไป จะมีการแจ้งเตือนให้ผู้เสียหายหรือผู้ถูกระทำทราบล่วงหน้าก่อน และสอบถามผู้เสียหายก่อนว่า ถ้าปล่อยมาอยู่ในชุมชนนี้ผู้เสียหายยินยอมหรือไม่

จากข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๒๒ คน พบว่าผู้ที่กระทำความผิดอายุน้อยกว่า ๑๒ ปีจำนวน ๙๗ คน อายุ ๑๒ - ๑๓ ปี จำนวน ๔๑ ราย อายุ ๑๓ - ๑๔ ปี จำนวน ๖๘ ราย และอายุ ๑๔ - ๑๕ ปี จำนวน ๘๗ ราย แสดงให้เห็นว่า ผู้กระทำความผิดทางเพศมีอายุน้อยมาก และสถานที่เกิดเหตุพบว่าเกิดเหตุที่บ้านพักจำเลย จำนวน ๑๘๑ ราย บ้านพักผู้เสียหายจำนวน ๘๕ ราย และที่อื่น ๆ จำนวน ๑๕๒ ราย

ประเทศไทยควรมีการพัฒนากระบวนการยุติธรรมในการคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหายทั้งระบบ ตั้งแต่ในชั้นสอบสวน ชั้นพิจารณาคดี และกรมราชทัณฑ์ควรมีมาตรการในการดูแลและแก้ไขพฤติกรรมของผู้ต้องหาในเรือนจำ ตลอดจนต้องแจ้งเตือนให้ผู้เสียหายทราบก่อนมีการปล่อยตัวผู้ต้องหาออกจากเรือนจำด้วย

นางสาวสุจิตรา อรุณพิพัฒน์ ดารา - นักแสดง กล่าวว่า ส่วนตัวมองว่าการออกกฎหมายฉบับใดก็ตามควรคำนึงให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของคนไทย ต้องมีมาตรการบดทลงโทษที่เด็ดขาดและทำให้ผู้กระทำผิดเกรงกลัวที่จะทำความผิด โดยเสนอให้มีช่องทางให้ประชาชนสามารถเข้าถึงการดูแลจากรัฐได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม รวมถึงสนับสนุนให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ความเห็นคิดเห็นของผู้เข้าร่วมสัมมนา

๑. พันตำรวจโทหญิง ฉัตรแก้ว วรรณฉวี พนักงานสอบสวนชำนาญการพิเศษ สถานีตำรวจนครบาลห้วยขวาง

๑) เจ้าหน้าที่ที่ทำงานในกระบวนการยุติธรรมหรือองค์กรเอกชนที่ทำงานด้านเด็กและสตรี ต้องเข้าใจปัญหาด้านความรุนแรงและทำงานอย่างมืออาชีพ เนื่องจากการดำเนินกระบวนการในเรื่องทางเพศไม่สามารถใช้กระบวนการทางอาญาอย่างเดียวได้

๒) รัฐต้องสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขความรุนแรงต่อเด็กและสตรี

๓) ควรให้ความสำคัญกับกระบวนการเยียวยาขณะผู้ต้องหาอยู่ในเรือนจำและภายหลังออกจากเรือนจำมาแล้วเป็นหลัก

๒. พันตำรวจตรีหญิง ปวีณา เอกฉัตร พนักงานสอบสวนชำนาญการพิเศษ สถานีตำรวจนครบาลราชบุรีบูรณะ

ขณะนี้พนักงานสอบสวนหญิงทั่วประเทศมีจำนวนโดยประมาณ ๓๐๐ คน จากทั้งหมด ๑๐,๐๐๐ กว่าคน และกำลังรวมตัวกันจัดตั้งเป็นชมรมพนักงานสอบสวนหญิง ขณะนี้มีการจัดทำโครงการเผยแพร่ความรู้ให้กับนักเรียนนายร้อยหญิง มีการจัดทำเว็บไซต์ของชมรมแล้ว

๓. นายแมน เม่นแย้ม กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี

การแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต้องเริ่มจากคนในครอบครัวอบรมสั่งสอน ปลูกฝังความรักและความเข้าใจกันในครอบครัว พ่อแม่ต้องเป็นปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับลูก เรื่องการรับแจ้งเพื่อขอรับความช่วยเหลือ มีศูนย์พิทักษ์เด็กสตรี ครอบครัวและป้องกันปราบปรามการค้ามนุษย์ (พตส.) อีกหน่วยงานหนึ่งที่รับแจ้งเหตุได้

๔. หม่อมหลวงปรียพรรณ ศรีธวัช อดีตสมาชิกวุฒิสภา

จากการเข้าร่วมสัมมนาที่บองค์การสหประชาชาติ ได้มีการหารือถึงประเด็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในจิตใจเกิดจากองค์ประกอบคือ ๑) สติปัญญา ผู้ที่อยู่ในเรือนจำส่วนใหญ่มีสติปัญญาต่ำกว่าคนทั่วไป ๒) อบรมมุขต่าง ๆ เหล่า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ๓) ยาเสพติด ๔) สิ่งแวดล้อม เช่น ภาพหนังสือพิมพ์ สื่ออินเทอร์เน็ตที่มีรูปภาพที่ยั่ว การแก้ไขปัญหาก็ต้องเริ่มจากการแก้ไขที่รากเหง้าของปัญหาที่ทำให้เกิดความรุนแรง

๕. นางกิริธนา สุมาวงศ์ ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

การแก้ไขปัญหาคความรุนแรงต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัว และโรงเรียนเป็นหลัก พ่อแม่และครูต้องอบรมสั่งสอนเด็ก ไม่เห็นด้วยกับกับโทษประหารชีวิตเนื่องจากไม่ได้ทำให้คดีอาชญากรรมลดน้อยลงแต่อย่างใด ทุกคนในสังคมควรช่วยกันคิดหาวิธีการทำอย่างไรให้ผู้กระทำความผิดนั้นไม่กลับไปทำความผิดซ้ำอีก

๖. นางสุทธินี เมธีประภา อนุกรรมการ

๑) ต้องปรับปรุงกระบวนการยุติธรรม และการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งเผยแพร่กฎหมายดังกล่าวให้ประชาชนทราบ และจัดให้มีบริการทางกฎหมายแก่ครอบครัวที่มีปัญหา

๒) ไม่ควรให้มีการลดโทษในความผิดฐานข่มขืนแล้วฆ่า และมองว่ากรมราชทัณฑ์กลับมีอำนาจเหนือกว่าศาลในการลดโทษให้กับนักโทษในเรือนจำได้

๓) ควรแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๑ ไม่ให้มีการยอมความได้

๔) เสนอให้นำกระบวนการไต่สวนเข้ามาใช้ในกระบวนการยุติธรรมในชั้นศาลด้วย และควรกำหนดให้มีผู้พิพากษาหญิงร่วมเป็นองค์คณะในคดีความผิดทางเพศ ตลอดจนควรเพิ่มพนักงานสอบสวนหญิงด้วย

๗. นางเรือนแก้ว กุญยกานนท์

เนื่องวันนี้ ๑๙ พฤศจิกายน ของทุกปี เป็นวัน International Men's Day (IMD) หรือวันบุรุษสากล คณะกรรมการควรศึกษาติดตามเรื่องนี้ เนื่องจากอาจเป็นหนทางในการแก้ไขปัญหาคความรุนแรง

๘. คุณจันทวิภา อภิสุข มุลินธิส่งเสริมโอกาสผู้หญิง (เอ็มพาวเวอร์)

เสนอว่าควรมีการหารือในประเด็นการให้ความคุ้มครองผู้หญิง
ที่ได้รับความรุนแรงจากการประกอบอาชีพการขายบริการทางเพศด้วย

.....

สรุปประเด็นเสนอแก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำ
ด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

ข้อเสนอแนะ

๑. รัฐควรต้องกำหนดมาตรการในการให้ข้อมูลความรู้แก่ประชาชน และสังคมเกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงต่อเด็กและสตรี ความรุนแรงในครอบครัว สิทธิมนุษยชน สิทธิสตรี และสิทธิเด็ก รวมถึงปรับเปลี่ยนทัศนคติบทบาทชายหญิง อย่างเท่าเทียมกัน นอกจากนี้ รัฐควรจัดให้มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ดังกล่าวให้ประชาชนทราบอย่างสม่ำเสมอ อีกทั้งรัฐยังต้องส่งเสริมและสนับสนุน ให้ประชาชนทั้งหญิงและชาย องค์กรชุมชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไข ป้องกัน และขจัดความรุนแรงในทุกระดับของความสัมพันธ์ทั้งระหว่างสามีภรรยา หญิงกับชาย พ่อแม่กับลูก พี่กับน้อง เพื่อนกับเพื่อน หรือแม้กระทั่งครูอาจารย์ กับนักเรียนนักศึกษาด้วย

๒. รัฐต้องจัดสรรและสนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขความรุนแรง ต่อเด็กและสตรี เช่น สนับสนุนงบประมาณให้กับหน่วยงานที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา แก่ผู้ถูกกระทำ ความรุนแรงในครอบครัว แก้ไขฟื้นฟูและส่งเสริมสนับสนุนให้สตรี และเด็กปลอดภัยจากความรุนแรง โดยจัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และฟื้นฟู ผู้เสียหาย รวมทั้งการให้เงินสนับสนุนแก่เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ในคดีความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

๓. รัฐต้องดำเนินการแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กับครอบครัว และต้องมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างมีประสิทธิภาพ และควรกำหนด มาตรการทางกฎหมายทั้งทางแพ่งและทางอาญาในการคุ้มครองแก้ไขและเยียวยา ความรุนแรงต่อสตรีและเด็กในทุกรูปแบบ รวมทั้งจัดให้มีบริการทางกฎหมายให้แก่ ครอบครัวที่มีปัญหา

ปัญหาไม่สามารถดำเนินการได้ทันภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงควรแก้ไข โดยให้ขยายระยะเวลาในการกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ได้เพิ่มขึ้น

ควรแก้ไข เพิ่มอำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอ มาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์เบื้องต้นหรือชั่วคราวเป็นระยะเวลา ๕ วัน ก่อนที่จะเสนอให้ศาลออกมาตรการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ให้มีระยะเวลามากขึ้น เพื่อให้เกิดการคุ้มครองผู้ถูกระทำ ก่อนที่จะยื่นคำขอให้ศาลได้ออกมาตรการ หรือวิธีการบรรเทาทุกข์ตามกำหนดระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ประเด็นที่ ๔ เรื่อง ขยายความค้ำนิยามของเงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ให้ครอบคลุมถึงเงินสนับสนุนในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในคดีความผิด เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนดไว้ว่า

“เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์” หมายความว่า ค่าทดแทนความเสียหาย เบื้องต้นสำหรับเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ ที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว สูญเสียไป โดยผลของการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และให้หมายความ รวมถึงรายได้ที่สูญเสียไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

จากคำนิยามดังกล่าวจะเห็นได้ว่า มิได้ครอบคลุมถึงเงินช่วยเหลือ และสนับสนุนการปฏิบัติงานให้แก่เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ในคดีความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

แก้ไขและเพิ่มเติม “กองทุนเพื่อช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ และเงินสนับสนุน การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ค่าทดแทนความเสียหายเบื้องต้น สำหรับเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ ที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวสูญเสียไป โดยผลของการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และรายได้ที่สูญเสียไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายอื่น ที่จำเป็น และให้หมายความรวมถึงเงินสนับสนุนแก่เจ้าหน้าที่หรือผู้เกี่ยวข้อง กับการปฏิบัติงานในคดีความผิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว”

สหวิชาชีพอย่างแท้จริงหรือไม่ตัดข้อความนี้ออกก็ให้เพิ่มบุคลากรดังกล่าวให้ครอบคลุมทุกพื้นที่เพื่อให้เกิดการช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ถูกระทำได้จริง)

ประเด็นที่ ๓ เรื่อง ระยะเวลาในการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราว

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๐ ได้กำหนดเรื่องมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่ผู้เสียหายไว้ดังต่อไปนี้

“ในการดำเนินการตามมาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราว ไม่ว่าจะมีความร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยให้มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นและสมควร ซึ่งรวมถึงการให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการตรวจรักษาจากแพทย์ การให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะ การออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัวหรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการดูแลบุตร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ต่อศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่วันออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ หากศาลเห็นชอบกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ดังกล่าว ให้คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์มีผลต่อไป...”

การที่กฎหมายบัญญัติระยะเวลาในการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวไว้เพียง ๔๘ ชั่วโมงนี้เป็นระยะเวลาที่สั้นเกินไปเนื่องจากในต่างจังหวัดบางพื้นที่อยู่ไกลมากและมีพื้นที่ที่มีศาลตั้งอยู่ จึงประสบ

กล่าวคือ เมื่อมีพนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีแล้วยังมีพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ย่อมไม่มีอำนาจสอบสวน

ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้แก้ไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ เป็นดังนี้

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและ/หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีให้เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาแล้วแต่ท้องที่

ควรแก้ไข ในท้องที่ใดที่มีทั้งพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและพนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี หากรัฐมนตรีเห็นสมควรอาจสั่งให้พนักงานสอบสวนที่ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี ปฏิบัติงานควบคู่ไปกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้

(เหตุผลที่ขอแก้ไขเช่นนี้ เพื่อให้เป็นทางเลือกและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ถูกระทำหรือผู้เสียหายในการที่จะดำเนินคดี ในการร้องทุกข์และขอคุ้มครองสวัสดิการชั่วคราวได้ เช่น การแยกผู้กระทำไม่ให้กลับเข้ามากระทำซ้ำ)

ประเด็นที่ ๒ การให้สหวิชาชีพ เข้าร่วมปฏิบัติงานในขณะที่สอบปากคำของตำรวจ เพื่อให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาและเยียวยาให้แก่ผู้เสียหาย ตามมาตรา ๘ วรรค ๓ ในการสอบปากคำผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องขอร่วมอยู่ในขณะสอบปากคำ เพื่อให้คำปรึกษา

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ร้องขอให้พนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำไปก่อนโดยไม่ต้องมีบุคคลดังกล่าวร่วมอยู่ด้วย แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอบุคคลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวน (ควรตัดข้อยกเว้นวรรคนี้ออกทั้งหมด เพื่อให้เกิดการปฏิบัติในเรื่องการใช้

๔. ในคดีความรุนแรงในทางเพศควรเพิ่มปริมาณของพนักงานสอบสวนหญิง ต้องจัดให้มีพนักงานสอบสวนหญิงให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้อง ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและต้องการให้ผู้เสียหายเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม อย่างทั่วถึง และตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๓ วรรค ๔ ในคดี ความผิดทางเพศ การถามปากคำผู้เสียหายที่เป็นหญิง ให้พนักงานสอบสวนหญิง เป็นผู้สอบสวน

กรณีผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กอายุไม่เกินสิบแปดปีร้องขอ การถาม ปากคำผู้เสียหายหรือพยานที่เป็นเด็กไม่เกินสิบแปดปี จัดให้มีสถานที่เหมาะสม ทุกสถานี่ตำรวจเพื่อให้พยานเผชิญหน้าโดยตรงกับจำเลย

แนวทางในการเสนอแนะเพื่อแก้ไขพระราชบัญญัติความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

สำหรับในส่วนของการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนั้น มีความเห็น เสนอแนะดังต่อไปนี้

ประเด็นที่ ๑ เรื่อง อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการสอบสวน

ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ ได้กำหนดคำนิยามของ “พนักงานสอบสวน” ไว้ว่า

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมาย จากรัฐมนตรีให้เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในท้องที่ใดไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี ให้พนักงาน สอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเป็นพนักงานสอบสวน ตามพระราชบัญญัตินี้

จะเห็นได้ว่า ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่มักเป็นความผิด ที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อกฎหมายคุ้มครอง ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง กำหนดไว้เช่นนี้จึงทำให้เกิดการลักลั่นในการปฏิบัติหน้าที่

ประเด็นที่ ๕ เรื่อง การกำหนดเขตอำนาจศาลให้ชัดเจน

คดีความรุนแรงของครอบครัวฐานทำร้ายร่างกาย ตามความผิดประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๙๕ ซึ่งเดิมเป็นความผิดที่ยอมความไม่ได้ และขึ้นอยู่กับเขตอำนาจศาลอาญา หรือศาลแขวง เจ้าพนักงานตำรวจจะดำเนินคดีตามประมวลกฎหมาย ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพราะมีอัตราโทษสูงกว่า เจ้าพนักงานตำรวจไม่นำบทบัญญัติของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ มาพิจารณาและจะไม่ส่งฟ้องคดีที่ศาลเยาวชนและครอบครัว ทำให้ขัดกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ เพราะกำหนดโทษต่ำกว่าประมวลกฎหมายอาญาโทษจำคุก ๖ เดือนปรับ ๖๐๐๐ บาทและสามารถยอมความได้

เหตุผล พนักงานสอบสวนบางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และวิธีปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐ ไม่ดำเนินการรับเรื่องและปฏิเสธไม่รับแจ้งความหรือรับแจ้งความแล้วไม่ดำเนินการประการใด ทำให้ผู้เสียหายไม่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้จริง

.....

ภาคผนวก

พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรง
ในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐

พระราชบัญญัติ

คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

พ.ศ. ๒๕๕๐

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

เป็นปีที่ ๖๒ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ความรุนแรงในครอบครัว” หมายความว่า การกระทำใด ๆ โดยมีประสงค์ให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพ หรือกระทำให้เจตนาในลักษณะที่น่าจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ร่างกาย จิตใจ หรือสุขภาพของบุคคลในครอบครัว หรือบังคับหรือใช้อำนาจครอบงำผิดคลองธรรมให้บุคคล

ในครอบครัวต้องกระทำการ ไม่กระทำการ หรือยอมรับการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดโดยมิชอบ แต่ไม่รวมถึงการกระทำโดยประมาท

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า คู่สมรส คู่สมรสเดิม ผู้ที่อยู่กินหรือเคยอยู่กินฉันสามีภริยา โดยมีได้จดทะเบียนสมรส บุตร บุตรบุญธรรม สมาชิกในครอบครัว รวมทั้งบุคคลใด ๆ ที่ต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ในครัวเรือนเดียวกัน

“ศาล” หมายความว่า ศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

“เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์” หมายความว่า ค่าทดแทนความเสียหายเบื้องต้นสำหรับเงินหรือทรัพย์สินใด ๆ ที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวสูญเสียไป โดยผลของการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว และให้หมายความรวมถึงรายได้ที่สูญเสียไป ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล ค่าใช้จ่ายในการหาที่อยู่ใหม่ และค่าใช้จ่ายอื่นที่จำเป็น

“นักจิตวิทยา” หมายความว่า นักจิตวิทยาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“นักสังคมสงเคราะห์” หมายความว่า นักสังคมสงเคราะห์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้หมายความรวมถึงพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

“พนักงานสอบสวน” หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีให้เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในท้องที่ใด ไม่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี ให้พนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ผู้ใดกระทำการอันเป็นความรุนแรงในครอบครัว ผู้นั้นกระทำความผิดฐานกระทำความรุนแรงในครอบครัว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ให้ความผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดอันยอมความได้ แต่ไม่ลบล้างความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น หากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕๕ ด้วย ให้ความผิดดังกล่าวเป็นความผิดอันยอมความได้

มาตรา ๕ ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ที่พบเห็นหรือทราบการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว มีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง และไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา และทางปกครอง

มาตรา ๖ การแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ อาจกระทำโดยวาจา เป็นหนังสือ โทรศัพท์ วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือวิธีการอื่นใด

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้พบเห็นการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือได้รับแจ้งตามมาตรา ๕ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจเข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ที่เกิดเหตุเพื่อสอบถามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานที่นั้นเกี่ยวกับการกระทำที่ได้รับแจ้ง รวมทั้งให้มีอำนาจจัดให้ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์ และขอรับคำปรึกษาแนะนำจากจิตแพทย์ นักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ ในกรณีที่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวประสงค์จะดำเนินคดี ให้จัดให้ผู้นั้นร้องทุกข์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ถ้าผู้นั้นไม่อยู่ในวิสัยหรือมีโอกาสร้องทุกข์ได้ด้วยตนเองให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นผู้ร้องทุกข์แทนได้

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๗ ถ้ามิได้มีการแจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๕ หรือมิได้มีการร้องทุกข์ตามมาตรา ๖ ภายในสามเดือนนับแต่ผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในวิสัยและมีโอกาสที่จะแจ้งหรือร้องทุกข์ได้ ให้ถือว่าคดีเป็นอันขาดอายุความ แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้มีส่วนได้เสียจะร้องขอคุ้มครองสวัสดิภาพตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

มาตรา ๘ เมื่อมีการร้องทุกข์ภายในอายุความตามมาตรา ๗ แล้ว ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนโดยเร็วและส่งตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อฟ้องคดีต่อศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่ได้ตัวผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว แต่หากมีเหตุจำเป็นทำให้ไม่อาจยื่นฟ้องได้ทันภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ขอคัดฟ้องต่อศาลได้คราวละไม่เกินหกวัน แต่ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสามคราวโดยให้นับกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาคดีอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับ โดยอนุโลม

ในกรณีที่มีการกระทำผิดตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง เป็นความผิดกรรมเดียวกับความผิดตามกฎหมายอื่น ให้ดำเนินคดีความผิดตามมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง ต่อศาลรวมไปกับความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น เว้นแต่ความผิดตามกฎหมายอื่นนั้นมีอัตราโทษสูงกว่าให้ดำเนินคดีต่อศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดตามกฎหมายอื่นนั้น โดยให้นำบทบัญญัติทั้งหลายแห่งพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการสอบปากคำผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พนักงานสอบสวนต้องจัดให้มีจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องขอร่วมอยู่ด้วยในขณะที่สอบปากคำเพื่อให้คำปรึกษา

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งมีเหตุอันควรไม่อาจรอจิตแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลที่ผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวร้องขอ ให้พนักงานสอบสวนทำการสอบปากคำไปก่อน โดยไม่ต้องมีบุคคลดังกล่าวร่วมอยู่ด้วย แต่ต้องบันทึกเหตุที่ไม่อาจรอบุคคลดังกล่าวไว้ในสำนวนการสอบสวน

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการของพนักงานสอบสวน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๕ เมื่อมีการแจ้งตามมาตรา ๕ หรือมีการร้องทุกข์ตามมาตรา ๖ แล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดลงพิมพ์โฆษณา หรือเผยแพร่ต่อสาธารณชนด้วยวิธีใด ๆ ซึ่งภาพ เรื่องราว หรือข้อมูลใด ๆ อันน่าจะทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวหรือผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวในคดีตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๐ ในการดำเนินการตามมาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งมีฐานะเทียบได้ไม่ต่ำกว่าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ให้แก่บุคคลผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเป็นการชั่วคราว ไม่ว่าจะมีคำร้องขอจากบุคคลดังกล่าวหรือไม่ โดยให้มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ได้เท่าที่จำเป็นและสมควร ซึ่งรวมถึงการให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้ารับการรักษาจากแพทย์ การให้ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวขอใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์

เบื้องต้นตามสมควรแก่ฐานะ การออกคำสั่งห้ามผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวเข้าไปในที่พำนักของครอบครัวหรือเข้าใกล้ตัวบุคคลใดในครอบครัว ตลอดจนการกำหนดวิธีการดูแลบุตร

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ต่อศาลภายในสี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่วันออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ หากศาลเห็นชอบกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ดังกล่าว ให้คำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์มีผลต่อไป

ในกรณีที่ศาลไม่เห็นชอบด้วยกับคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน หรือมีข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลทำการไต่สวนและมีคำสั่งโดยพลัน หากข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์เพียงพอแก่การวินิจฉัยออกคำสั่ง ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติมเปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์หรือออกคำสั่งใด ๆ รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

ผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลตามมาตรา ๓๑ สามารถยื่นอุทธรณ์คำสั่งเป็นหนังสือขอให้ศาลทบทวนคำสั่งได้ภายในสามสิบวันนับแต่ทราบคำสั่ง ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นที่สุด

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามเดือน หรือปรับไม่เกินสามพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๑ ในระหว่างการสอบสวนหรือการพิจารณาคดี ให้ศาลมีอำนาจออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ตามมาตรา ๑๐ หรือออกคำสั่งใด ๆ ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่เหตุการณ์หรือพฤติการณ์เกี่ยวกับผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัว หรือผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไป ศาลมีอำนาจแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ หรือคำสั่งใด ๆ รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมก็ได้

ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่ศาลพิพากษาว่า ผู้กระทำความรุนแรงในครอบครัวมีความผิดตามมาตรา ๔ ศาลมีอำนาจกำหนดให้ใช้วิธีการฟื้นฟู บำบัดรักษา คุ้มครองประพฤติกู้กระทำความผิดให้ผู้กระทำความผิดชดใช้เงินช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ ทำงานบริการสาธารณะ ละเว้นการกระทำอันเป็นเหตุ

ให้เกิดการใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือทำทัณฑ์บนไว้ ตามวิธีการและระยะเวลาที่ศาลกำหนด แทนการลงโทษผู้กระทำความผิดก็ได้

ในกรณีที่มีการขอความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้องในความผิดตามมาตรา ๔ ให้พนักงานสอบสวนหรือศาล แล้วแต่กรณี จัดให้มีการทำบันทึกข้อตกลงเบื้องต้นก่อนการขอความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้องนั้น และกำหนดให้นำวิธีการตามวรรคหนึ่งเป็นเงื่อนไขในการ ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงดังกล่าวโดยอนุ โลม โดยอาจรับฟังความคิดเห็นของผู้เสียหายหรือบุคคล ในครอบครัวประกอบด้วยก็ได้ หากได้ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลงและเงื่อนไขดังกล่าวครบถ้วนแล้ว จึงให้มีการขอความ การถอนคำร้องทุกข์ หรือการถอนฟ้องในความผิดตามมาตรา ๔ ได้ หากผู้ต้องหา หรือจำเลยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าวให้พนักงานสอบสวนหรือศาลมีอำนาจยกคดี ขึ้นดำเนินการต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดี ผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลางประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา หรือรัฐมนตรีประกาศ กำหนด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๑๓ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดให้มีระบบงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและการบังคับให้เป็นไปตามมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ โดยกำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๔ วิธีพิจารณา การขึ้น และการรับฟังพยานหลักฐาน หากพระราชบัญญัตินี้ มีได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะ ให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดี เยาวชนและครอบครัวมาใช้บังคับโดยอนุ โลม

มาตรา ๑๕ ไม่ว่าการพิจารณาตัดสินการกระทำความรุนแรงในครอบครัวจะได้ดำเนินไปแล้ว เพียงใด ให้ศาลพยายามเปรียบเทียบให้คู่ความได้ขอมความกัน โดยมุ่งถึงความสงบสุขและการอยู่ ร่วมกันในครอบครัวเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงหลักการดังต่อไปนี้ ประกอบด้วย

(๑) การคุ้มครองสิทธิของผู้ถูกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว

(๒) การสงวนและคุ้มครองสถานภาพของการสมรสในฐานะที่เป็นศูนย์รวมของชายและหญิง ที่สมัครใจเข้ามาอยู่กินฉันสามีภริยา หากไม่อาจรักษาสถานภาพของการสมรสได้ ก็ให้การหย่าเป็นไป ด้วยความเป็นธรรมและเสียหายน้อยที่สุด โดยคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของบุตรเป็นสำคัญ

(๓) การคุ้มครองและช่วยเหลือครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขณะที่ครอบครัวนั้นต้องรับผิดชอบในการดูแลให้การศึกษาแก่สมาชิกที่เป็นผู้ใหญ่

(๔) มาตรการต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือสามีภริยาและบุคคลในครอบครัวให้ปรองดองกันและปรับปรุงความสัมพันธ์ระหว่างกันเองและกับบุตร

มาตรา ๑๖ เพื่อประโยชน์ในการยอมความในคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล แล้วแต่กรณี อาจตั้งผู้ประนีประนอมประกอบด้วยบุคคลหรือคณะบุคคล ซึ่งเป็นบิดามารดา ผู้ปกครอง ญาติของคู่ความหรือบุคคลที่พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือศาลเห็นสมควร เพื่อให้คำปรึกษา หรือช่วยเหลือในการไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกัน หรืออาจมอบหมายให้นักสังคมสงเคราะห์ หน่วยงานสังคมสงเคราะห์ หรือบุคคลใดช่วยเหลือไกล่เกลี่ยให้คู่ความได้ยอมความกันก็ได้

เมื่อผู้ประนีประนอมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายตามวรรคหนึ่ง ได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยตามคำสั่ง พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลแล้ว ให้รายงานผลการไกล่เกลี่ยต่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาล แล้วแต่กรณีด้วย ในกรณีที่การไกล่เกลี่ยเป็นผลสำเร็จ บุคคลดังกล่าวจะจัดให้มีการทำสัญญายอมความขึ้น หรือจะขอให้เรียกคู่ความมาทำสัญญายอมความกันต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือศาลก็ได้

เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลเห็นว่าสัญญายอมความไม่ฝ่าฝืนต่อกฎหมายและความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือศาลดำเนินการให้เป็นไปตามสัญญายอมความนั้น

มาตรา ๑๗ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำรายงานประจำปี แสดงจำนวนคดีการกระทำความรุนแรงในครอบครัว จำนวนคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ และจำนวนการละเมิดคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ของพนักงานเจ้าหน้าที่และศาล และจำนวนการยอมความ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภาเพื่อทราบปีละครั้ง

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ออกกฎกระทรวงและระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงและระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากปัญหาการแก้ไขการใช้ความรุนแรงในครอบครัวมีความละเอียดอ่อนซับซ้อนเกี่ยวข้องกับบุคคลใกล้ชิด มีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการทำร้ายร่างกายระหว่างบุคคลโดยทั่วไป การใช้มาตรการทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญามาบังคับกับการกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวจึงไม่เหมาะสม เนื่องจากกฎหมายอาญามีเจตนารมณ์ที่จะลงโทษผู้กระทำความผิดมากกว่าที่จะแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดหรือป้องกันคุ้มครองผู้ที่ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว ดังนั้น การมีกฎหมายคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว จึงมีความเหมาะสมกว่าการใช้กระบวนการทางอาญา เพราะสามารถกำหนดรูปแบบวิธีการ และขั้นตอนที่มีลักษณะแตกต่างจากการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสกลับตัวและยับยั้งการกระทำผิดซ้ำ รวมทั้งสามารถรักษาความสัมพันธ์อันดีในครอบครัวไว้ได้ ประกอบกับเด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว มีสิทธิได้รับความคุ้มครองโดยรัฐจากการใช้ความรุนแรงและการปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

รายชื่อคณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ
คนพิการและผู้ด้อยโอกาส สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

คณะกรรมการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี

ผู้สูงอายุ คนพิการและผู้ด้อยโอกาส

๑. นายวัลลภ ตังคณานุก์ภัก	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายมณฑิร บัญตัน	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางสุวรรณี สิริเวชชะพันธ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. พลอากาศเอก ชนธ์ รัตนอุบล	โฆษกคณะกรรมการ
๖. นายแถมสิน รัตนพันธุ์	กรรมการและที่ปรึกษา
๗. พลตรี จารึก อารีราชการัณย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๘. พลเรือเอก สุรศักดิ์ หุ่นเรืองรมย์	กรรมการและที่ปรึกษา
๙. พลเอก วีรฉัตร ฉันทศาสตร์โกศล	กรรมการและที่ปรึกษา
๑๐. นางกาญจนารัตน์ สิริโรจน์	กรรมการ
๑๑. รศ.กิตติชัย ไตรรัตนศิริชัย	กรรมการ
๑๒. พลเอก อีระวัฒน์ บุญยะประดับ	กรรมการ
๑๓. นายปรีชา วัชรภัก	กรรมการ
๑๔. พลเรือเอก พลวัฒน์ สิริโรตม	กรรมการ
๑๕. พลเอก ไพชยนต์ คำพันเจริญ	กรรมการ
๑๖. นายยุทธนา ทัพเจริญ	กรรมการ
๑๗. พลเอก ยุทธศิลป์ โดยชื่นงาม	กรรมการ
๑๘. พลเอก อุดุลยเดช อินทะพงษ์	กรรมการ
๑๙. พลเอก อรุณ สมตน	กรรมการ
๒๐. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์	กรรมการ
๒๑. นายกิตติศักดิ์ รัตนวราหะ	เลขาธิการคณะกรรมการ

รายชื่อที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

ที่ปรึกษา ผู้ชำนาญการ นักวิชาการ
และเลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

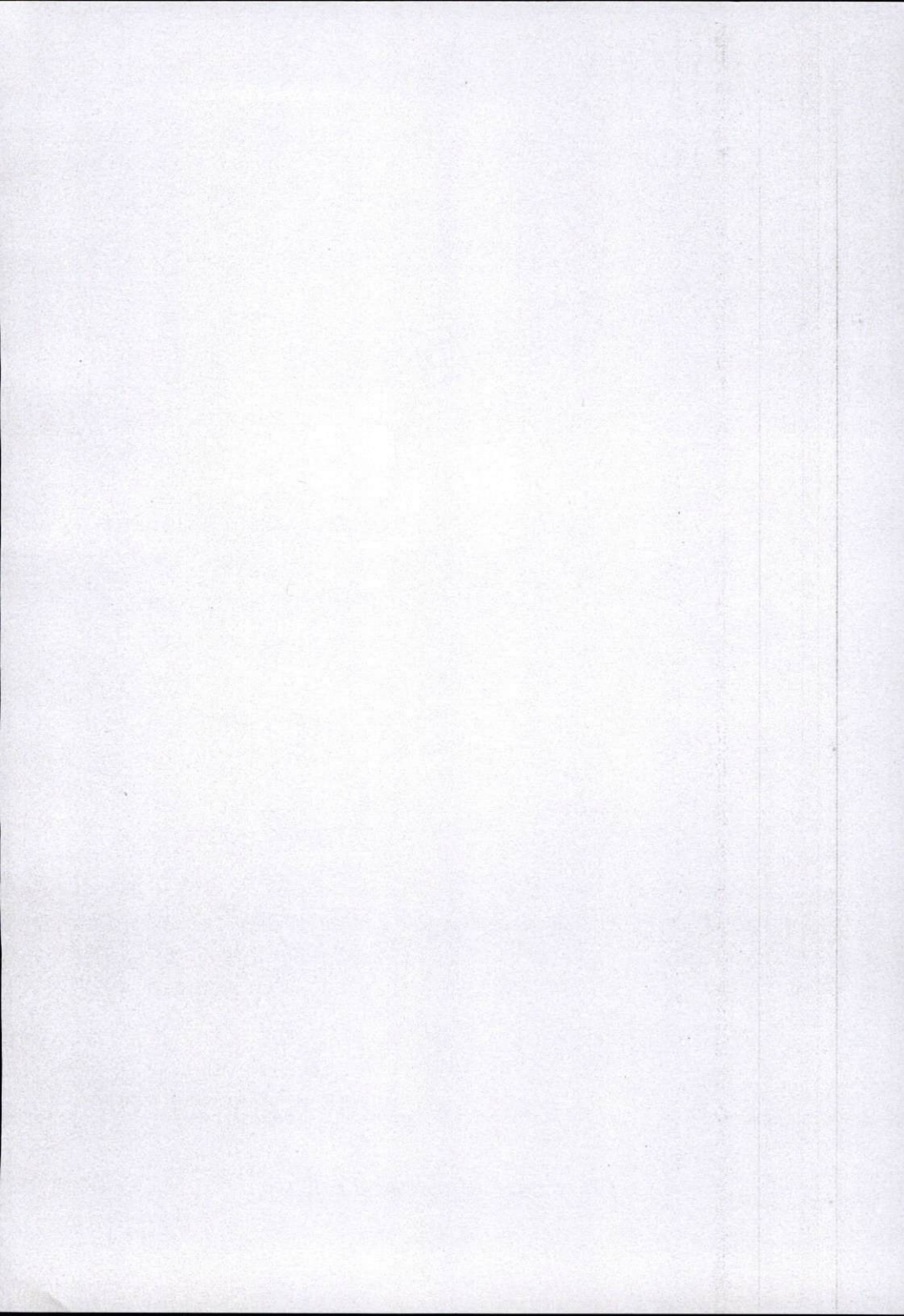
๑. นางกীরธนา สุมาวงศ์
๒. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
๓. นางพวงแก้ว กิจธรรม
๔. นายสมชาย เจริญอำนวยสุข
๕. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล
๖. ดร. อธิพิล ปริติประสงค์
๗. ดร. เฉลิมชัย ยอดมาลัย
๘. นายนิวัฒน์ กาญจนภูมิรินทร์
๙. ดร. พรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา
๑๐. นายวิญญู พิทักษ์ปกรณ์
๑๑. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล
๑๒. นางกรรณิการ์ จรัสอุไรสิน
๑๓. นายกันตพิจน์ ศรีบุญรัตน์
๑๔. นายนิติ ถาวรวงนิชย์
๑๕. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์
๑๖. นางอาทิตยา นรารวัชร
๑๗. นางธนันทธร นิธิธีรพัชร
๑๘. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์
๑๙. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการ
ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมาธิการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการ
ผู้ชำนาญการประจำคณะกรรมาธิการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ
นักวิชาการประจำคณะกรรมาธิการ
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ
เลขานุการประจำคณะกรรมาธิการ

รายชื่อที่ปรึกษาทิตติมศักดิ์ประจำคณะกรรมาธิการ

ที่ปรึกษาภคิตติมศักดิ์คณะกรรมการ

๑. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร
๒. นางจันทิรา กิตติธิติกุล
๓. นางผาณิต พุนศิริวงศ์
๔. นางเพ็ญพักตร์ ศรีทอง
๕. นายวงศ์พันธ์ ฌัณนยพัต
๖. นางระรินทิพย์ ศิโรรัตน์
๗. นางรัตนา ตฤษณารังสี
๘. ดร. สมบูรณ์ วรหับัณจุงุรวิทย์
๙. พลตำรวจโท สันติ เพ็ญสุตร
๑๐. นางสุนทรี พัวเวส
๑๑. นายสุรวัฒน์ ชมพูพงษ์
๑๒. นายอโณทัย ฤทธิปัญญาวงศ์
๑๓. นายอภิชาติ คัมภีรศาสตร์
๑๔. พลโท อัครชัย จันทรโตษะ
๑๕. พลอากาศตรี อิศพร คณะเจริญ
๑๖. นายเอกพิทยา เอี่ยมคงเอก

รายชื่อคณะกรรมการ

คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

๑. คุณหญิงทรงสุดา ยอดมณี
 ๒. พลตำรวจเอก เอก อังสนานนท์
 ๓. พลเรือเอก พลวัฒน์ สีโรตม
 ๔. นางจิราภรณ์ เล้าเจริญ
 ๕. นายสุรัฐ ศิลปอนันต์
 ๖. นายภูมิสรรค์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา
 ๗. นางสาวอรุณโรจน์ เลี่ยมทอง
 ๘. รศ. ไตรรัตน์ จารุทัศน์
 ๙. นายกันตพัฒน์ ศรีบุญรัตน์
 ๑๐. นายอิทธิพล ปรีดีประสงค์
 ๑๑. นายแถมสิน รัตนพันธ์
 ๑๒. รศ. จินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร
 ๑๓. พลโท อัครชัย จันทระโตชะ
 ๑๔. ดร. สมบูรณ์ วรารักษ์บัณฑิต
 ๑๕. ดร. พรพรรณรัตน์ เกรียงวัฒนา
 ๑๖. นายวิญญู พิทักษ์ภรณ์
 ๑๗. รศ.ดร. คุณหญิงวินิตา ดิถียนต์
 ๑๘. นางเพ็ญศรี เคียงศิริ
 ๑๙. นางนฤมล ถ่อมทอง
 ๒๐. นายเศรษฐา ศิระฉายา
 ๒๑. รศ.ดร. อาชัญญา รัตนอุบล
 ๒๒. นางกรรณิการ์ จรัสสุโรสิน
 ๒๓. นางสาวริน ลิขิตาภรณ์
 ๒๔. นายวงศ์พันธ์ ณธัญพัฒน์
- ประธานคณะกรรมการ
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการ
อนุกรรมการและเลขานุการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน และผู้สูงอายุ

- ๒๕. นางรัตนา ตฤษณารังสี
- ๒๖. นายนิติ ถาวรวิชัย
- ๒๗. นายรณฤทธิ์ มงคลรัตน์
- ๒๘. นางอัครกานต์ เหมะจันทร์
- ๒๙. นางทิพยา กิตติขจร

- ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
- ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการสตรี

๑. นางสาวรณิ สิริเวชชะพันธ์	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. นางกาญจนารัตน์ ลีวีโรจน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. พลเอก วีรณ ฉันทศาสตร์โกศล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. นางประกายรัตน์ ต้นธีรวงศ์	อนุกรรมการ
๕. นางสุทธี เมธีประภา	อนุกรรมการ
๖. ดร. สุธาดา เมฆรุ่งเรืองกุล	อนุกรรมการ
๗. นางสุชาดา นันทะพานิชสกุล	อนุกรรมการ
๘. นายพิสุทธิ ทรัพย์วิจิตร	อนุกรรมการ
๙. นายสืบสวัสดิ์ วุฒิวรดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑๐. พลตรี วีระศักดิ์ นาทะสิริ	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. นางกิระณา สุมาวงศ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายสมชาย เจริญอำนาจสุข	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นายเกียรติศักดิ์ เทพผดุงพร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นางอำไพวรรณ ตรีสกุล	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายสุรวัฒน์ ชมภูพงษ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. ทพ.ดร. อุดมศักดิ์ ศรีสุทิวา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. ดร. พรณรัตน์ เกรียงวัฒนา	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

คณะอนุกรรมการกิจการคนพิการ

๑. นายมณเฑียร บุญตัน	ประธานคณะอนุกรรมการ
๒. พลอากาศเอก ชนิต รัตนอุบล	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายกิตติศักดิ์ รัตนวรหะ	รองประธานคณะอนุกรรมการ คนที่สอง
๔. แพทย์หญิงวัชรา รั้วไพบุลย์	อนุกรรมการ
๕. นางอาทิตยา นรารวีชร	อนุกรรมการ
๖. นายธีรยุทธ สุคนธวิท	อนุกรรมการ
๗. นายต่อพงศ์ เสลานนท์	อนุกรรมการ
๘. นายวิฑูต บุณนาค	อนุกรรมการ
๙. นางสาววันทนี พันธ์ชาติ	อนุกรรมการ
๑๐. นางพวงแก้ว กิจธรรม	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑๑. ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์	ประธานที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๒. นายชูศักดิ์ จันทยานนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๓. นางเบญญา ชลธารันนท์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๔. นางนภา เศรษฐกร	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๕. นายสุภรธรรม มงคลสวัสดิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๖. นางพิมพ์า ขจรธรรม	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๗. นายศุภชีพ ดิษเทศ	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๘. นายอนุชา รัตนสินธุ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ
๑๙. นายสุพล บริสุทธิ์	ที่ปรึกษาคณะอนุกรรมการ

ออกแบบและพิมพ์ที่
สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา
๐ ๒๒๘๘๘๘๖๓ ๐ ๒๘๓๓๘๘๗๓ ๐ ๒๘๓๓๘๘๗๘